

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Dolo Et Contvmacia. Titvlvs XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

C A P. VII.

Sententia in causa beneficii, non tranfit in rem iudicatum respectu fuperioris, quod minus potest de iuribus partium inquirere, maxime quando sententia fuit lata contra abfentem, licet contumaciter & indefenfum.

Idem Armachano & Cafalenfi Archiepifcopo.

Um olim D. b. clericus (Celeftino Papae praedecessori noftro, diverfis praelatorum Hyberniae literis praefentatis) se adferret in Epifcopum fuiffe Rofcenfem electum, nullusque adpareret, qui aliquid contra eum proponeret: dictus praen. ei munus fecit conferationis impendi. Postmodum F. & G. monachi ad eundem praen. praefentiam accedentes, uterque se adferuit a canonicis Rofcen. ecclesia fuiffe electum, & quod praedictus D. per fallas literas fuerat conferatus, propter quod idem praen. causam vobis sub ea forma commisit, ut de forma & processu electionis memorati D. follicitè quaereretis: & si eum electum canonicè fuiffe constaret, ipsum faceretis pacifica poffessione gaudere, alioquin inter praedictos F. & G. audiretis causam: & cuius electionem canonicam, & magis rationabiliter factam inveniretis, alterius curaretis electioni praeferre: [1. & infra.] Cumque a vobis dictus D. tertio citatus, vestro se nollet conspectui praefentare: procedentes in causa, tam ex testimonio cleri & populi Rofcenfis ecclesiae, quam adfessione Regis Coarcanz, & praelatorum provinciae, de praedicto F. electionem fuiffe celebratam canonicè didicistis, & eam ad curavit auctoritate Apostolica confirmare, praefertim cum capitulum Rofcenfis ecclesiae dictum D. se non elegiffe constanter adferret, nec de praedicti G. monachi electione aliquatenus cogitasse. Interim memoratus & D. ad Apostolicam sedem accedens, super quibusdam aliis gravaminibus & iniuriis contra dictum F. & quosdam alios literas impetravit: dictus F. postmodum ex parte vestra nobis literas praefentavit, quae qualiter a vobis in commissione praedicta processum fuerat, continebant: [2. & infra.] Volentes igitur adhuc misericorditer agere cum abfente, ut eius malitia convincatur, dictum F. ad vos duximus remittendum, mandantes, quatenus non obstante, quod eisdem F. fuisset electio confirmata, praedictum D. in Hybernia poterit inveniri, legitime citari ad causam, & (facultate sibi defensionis indulta) in causa ipsa canonicè procedatis. Qui si inventus, intra tres menses vestro se conspectui contempserit praefentare, ad consecrationem dicti F. (omni occasione postposita) procedatis. Si autem in Hybernia inventus non fuerit, indulto sibi unius anni spacio, ex quo ad nos, etiam non verbis, facta in causa intelligitur provocasse (arreposito tunc ad sedem Apostolicam venienti) dictus F. administrationem Rofcenfis ecclesiae in spiritualibus & temporalibus committatis: quo elapso, eum non differatis in Epifcopum consecrare.

[1. Ac tu frater Cassalan. alterum illorum quam rationaliter duxerit confirmandum, in Epifcopum consecraverit. Vnde ficut ex literis vestris accepimus, cum dicta commiffio vobis fuisset literis praefentata, iuxta tenorem earum prima de electione praedicti D. inquirere voluistis.]

[2. Cum frater vester agitur noftro habitio super hoc diligenti tractatu, timentes ne ficut praedictus p. n. per literas quas idem D. ei praefentaverat, dicatur circumventus, nos citatos circumventi contingeret per literas vestras nobis ab eodem monacho praefentatas.]

a al. Archiepifcopo & Epifcopo. Lat. in. b. Cap. 3. cod. tit. in 3. compil. c. al. Coarcan. al. Coarcan. al. Coarcan. d. al. con. e. interim autem. f. In omnibus excerpt. dictus F. postmodum ex parte vestra nobis literas praefentante, quas, &c.

H h h 4

237
difficiliam processum, exceptiones huiusmodi per exigentiam multum opponuntur, ad solvendas alteri pariter moderatas expensas ex tunc in iudicio faciendas, cum acceptis iudicis, si forsitan in probatione defecerit, contumaciter. Et si solvendo non fuerit, alias a fecundum alterum dilecti iudicis puniatur: ut hoc saltem timore perentius, non facile quis in gravamen alterius fallax exceptiones opponat.

C A P. VI.

Quia ad totam causam certa termino ad comparandum assumptum comparere in termino: & dato impedimento in termino ablati comparere quomodo citati post terminum: alias contumaciter in expensis a tempore citationis emissa.

Idem Praefentibus Epifcopo. Apft. sed. le. & Decano Bernen.

Um dilecti b. filii nunci Leodicen. e. electi pro eo (quod sedem Apostolicam accessissent Archidiacon. & H. monachi Leodicen. ecclesiae, nomine suo & quorundam canonicorum d. suorum (quorum literas exhibentes de rato) contra eundem electum quaedam crimina proponebant, per quae nitebantur eum ab electione reprobare ut indignum: & infra. Quamvis autem ex eo quod idem electus a gravamine adversae partis appellaret, & appellationem non fuerit per sufficientes probationes, cum possit (illis prosequentibus) prosecutionem non resistere, quae sit suspicio contra eum. Volentes tamen iuris ordinem observare, ipsi mandamus, quatenus usque ad dominicam, qua cantatur (Ego sum pastor bonus) per se, vel per procuratorem sufficientem, ad praesentiam nostram accederet, super praedictis omnibus insipientias, alioquin cum assignarem ei pro peremptorio terminum supra dictum, sciret quod (quantum deinceps possessionem) procederemus extunc in negotio memorato. Expectantibus igitur adversariis, ipsum die, & ultra terminum duximus expectandum: sed ipse dilectum simpliciter solummodo nuncium excommunicationis literas adferentem, scribebat enim quod nuncium (cui etiam a nobis recederet, in iuribus viva voce, ut citaret eundem) sero recederet, unde non poterat, tum propter nimiam breviteriam, tum propter viarum discrimina, nobis se conspectui praefentare. Sed contra hoc faciebatur, quod licet excommunicationem direxerat, sic dirigere poterat: & non fuisset in iunctum, ut ad causam propria persona duntaxat veniret, sed vel ipse recederet, vel procuratorem idoneum designaret. Praeterea cum mandata aliter, ut ad certum terminum se ad praesentiam, duo sub hac forma mandantur, ut ad iudicium veniat, & ad diem sibi praefixum accedat. Vade si venire non possit ad diem: assignatum, teneatur in iudicium sequi iudicium praefentare. Si enim mandata aliter, alii ad certum diem, certam rem exsolvat: non ideo citi a mandato solutus, si solvere nequiverit: citatus: imo ad solutionem (elapso etiam die solutionis praefixo) teneatur. Quapropter quia dictus electus non recederat, nec sufficientem miserat responfalem, ad diem sibi praefixum, vel post, etiam diutius expectatus, nec ad iudicium eius adventu spes erat, utpote, qui per literas mandantes excusaverit moram suam, & calores activos & animos sibi postea formidabat, eum reputavimus contumacem, & ad legitimas & moderatas expensas, quas a rivalibus eius fecerant a tempore citationis emissa, quem in termino expectare inceperant, ipsum curatorem condemnare.

a. Aliter. b. C. cod. tit. in 3. compil. c. Leodien. d. al. contumaciter. e. Vid. leg. si quis supradatus. in fin. cum no. ff. de ver. sig. f. Vid. leg. si quis supradatus. in fin. per Bari. g. h. non aliter, &c. h. Novissimum responfalem. i. Diem sibi. k. l. & m. Bari. C. de iur. calum. & l. eius qui. De iur. sig. l. al. quae.

CAP. VIII.

Si proceditur per viam inquisitionis contra absentem contumaciter, etiam late non contestata. testes recipi possunt, & sententia definitiva ferri, etiam per viam depositionis, si hoc meretur delictum.

Idem.

Veritatis a est verbum organo dominice vocis emissum: [1 & infra.] Sicut canonici Curien. in nostro auditorio retulerunt, H. Curien. Episcopus ecclesiam suam non solum dilapidando deprestitit, sicque publica predicabat infamia, sed etiam homicidio, incestu, aliisque criminibus polluit: [2 & infra.] Super his commissimus primo causam Tridoni, b. Episcopo, & Abbati monitis sancta Mariae, & praeposito de Insula: secundo quoque Brixien. Episcopo, & ipsi Abbati & praeposito: & infra. Verum cum Episcopus ipse priorum iudicium praesentiam adire per contumaciam contempserit, auctoritate nostra fuit per ipsos iudices ab officio beneficioque suspensus: & infra. Tandem vero coram iudicibus canonice citatione vocatus, praesentiam suam difficultate exhibuit: sed frivolum tunc excusationem malitiae concepta pretendens, experiri cum canonicis in iure neglexit: qua de causa nos de consilio fratrum nostrorum suspendentes Episcopum ipsum, vel potius suspensionem a iudicibus factam auctoritate Apostol. confirmantes, tertio super his Cumano Episcopo & Abbati sancta A. causam ad superandam malitiam ipsius Episcopi, commissimus audiendam: qui partibus citatis, cum nec per se, nec per responsalem idoneum comparuerit, in eundem propter inobedientiam, excommunicationis sententiam protulerunt, testes ex parte e vestra (quemadmodum in mandatis a nobis acceptant) admittentes, scilicet Abbates, priores, praepositos, & alios religiosos viros, per quos quaelibet articulum criminum praedictorum, constat fuisse probatum: & infra. Nos igitur videntes ordinem iudicarium in hoc facto fuisse servatum, considerato praeterea d. quod post sententias in se datas e celebrare praesumpserit: cum multi praesentibus ecclesiarum contra eundem Episcopum sentierint, nec unus pro eo defendendo vel aliquatenus excusando: in nomine Domini cum Apostolo omnem inobedientiam iuristici volentes, licet absentes corpore, praesentes tamen sententiam perpetuae depositionis in ipsum: & eum tam a Pontificali, quam ab omni officio sacerdotali privantes, sine spe restitutionis reliqua duximus condemnandum: ea nihilominus in irritum revocantes, quaecumque post inhibitionem Apostol. sedis, seu factam suspensionem f. & excommunicationem, de rebus ecclesiae alienare praesumpserit.

[1 Quid arbor quae terram inutiliter occupat dignè exciditur, & in ignem mitti censetur, ut terra qualibet qua sub necesse occupatione inutili arbori sterili habeatur, per novam plantationem ad fructificandum culturam recipiat congruentem. Haec nimirum arbori H. quondam Curien. Episcopo non immerito comparatur, qui Curien. ecclesiam usque modo per violentiam detinuit, &c.]

[2 Nos autem supere quibus hac minime corrigendis, cum ipsi canonici vestri bono zelo arbitrante indulti praedictum Episcopum accusare inveniunt, enormitates eiusdem ad aures nostras deferre curarunt, timentes ne sicut in decreto Gelasii continetur, aliquam offensam incurrerent, si huiusmodi excessus auctoris catholice ecclesiae suppressimodos putarent, primo causam ven. f. n. Triden. Episcopo & dil. f. Abbati S. Mariae & praeposito de Insula. Secundo quoque ven. n. Brixien. Episcopo & ipsi iterum & Abbati, & praeposito, &c.]

a Cap. i. eod. tit. in 4. compil. vide Ludov. Rom. sing. etc. incip. Tu sui dicit regula. b al. Triden. c nostra. d etiam. e lata. f vide l. Eulimius. h. quid si autero. ff. ex qui cau. in pos. ea per Bartol.

CAP. IX.

Alter non admissus in possessionem sui decem praesentium causa res servanda, vel ab eo capta, per lapsum anni revocatur possessor.

Idem in consilio generali a.

Contingit b interdum, quod cum actore in contumaciam adversa partis ad possessionem suam servandam possessio: propter rei potentiam lapsum actor intra annum rem custodiendam necessitate restit, vel acquiescit e amittit: & sic (cum servandam multorum assertionem verus non afferretur quod plium anni possessor) reportat commodum de sua reus. Ne igitur contumax melioris, quam servandam, conditionis existat: de canonice acquirentibus, ut in casu praesentium, actor verus continuat in proprio anno possessor.

CAP. X.

Si non verus invenitur, sufficit publicae citationem ad iudicium proponi.

Gregorius IX. Archiepiscopo Barchinensi.

Venerabilis frater nosse: & infra. Volentes imponi litibus, ne immorales exitus: immo, quatenus ad initium proximè terminum datus sum d. (quod tibi peremptorium terminum datus a signandum) super iure primatibus, quod Barchinensi Archiepiscopo in te ac provincia tua habere proprie parte, vel procuratorem idoneum sufficienter datus cum ad litem contestandam, & ad alia omnia iura peragenda, quae necessaria decisioni negotii videtur nostro te conspectui repraesentares. Nos vero illius Archidiacono Transiugensi, & magistro M. Turonensi, dedimus in mandatis, ut & ipsi ad eundem terminum auctoritate nostra iuxta praesentium tenore peremptorie citare procurant: & si non poterint venire, faciant citationis edictum per ipsos in eadem apud ecclesiam suam publice proponatur.

DE EO QUI MITTITUR IN POSSESSIONEM CAUSA SERVANDA.

TITVLVS XV.

CAP. I.

Missus in possessionem ex prioro decreto in rebus, per lapsum veram & incommutabilem illi non revocatur possessionem, nisi per lapsum sui missionem, habuerit intra annum restitutionem committendi, quam tamen non detinet ad effectum, si per lapsum secundum verum intellectum.

Alexander III. prius & fratribus de Cisterciensibus.

Consuetus in praesentibus & nostra R. canonice vestro, & responsabilibus praepositi de Barch. per possessionem ecclesiae de Lamezo (in qua causa rei servandae fuerat indulti) hinc inde iuramur nobis aliquandiu disputatum: tandem ex parte partis assertionem tenuimus, quod licet causa servandae tantum, in eisdem ecclesiae possessionem indulti fuerit, intra annum tamen aliter per standi iuri non praesentibus cautionem, licet voluntatem h praesentibus habuerit, & vos eum praesentibus

a Lateranen. sub Innocent. 3. cap. 40. b Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c nullam. d vide l. Quodagen. C. de i. i. negotia, deest in omnibus manusc. f al. C. de i. i. eod. tit. in 4. compil. & post. concil. Lateran. sub Innoc. 3. cap. 40. h vide l. si repetendi. C. de cond. ind. & l. praesentibus in l. 1. de novi opor. nunciata.